

פרק ב

דבר וחצי דבר: ע"פ הלשון בב"ק ע' ע"ב ("דבר ולא חצי דבר").
ע"פ: ויקרא א' ד'.
דובחים: ז, ב וברש"י שם¹.
ולשון מכפרת: בפירקין. כי בש"ס הלשון הוא "מכפרא".
כדאיתא שם בגמרא: כנראה הכוונה שבגמרא שם הוא לא הלשון ממש,
רק התוכן.
וכמ"ש: ויקרא כב' כא'. ובשלמים קאי, ולא בעולה! ואולי פסוק זה הוא
לראי' על "ונרצה לו" דעולה דאינו ענין לכפרה, וכמו "לרצון" שמצינו
בשלמים דודאי אינו ענין לכפרה, אלא "להיות נחת רוח לקונו".
בגמרא: ברכות יז, א. ושם: "חלבי ודמי שנתמעט כאלו הקרבתי
לפניך"². לעיין בדקדוקי סופרים³.
שהי' מתיר: ביצה כג, א.
והושחרו שינוי: ירושלמי שבת ספ"ה.
על שלא קיים: צע"ק, דהוה לי' למימר מפני שלא מיחה. ואולי נקט
טעמי' דראב"ע דלא מיחה, לפי שהי' חלוק על חבריו ולא קיים דבריהם. או
דפירוש לשון "קיים" הוא ביד אחרים – שכנתו. או ע"פ לשון הירושלמי
שם "שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו ממחה קלקלתו תלוי' בו",
וחשיב כאילו הוא בעצמו לא קיים⁴.
וכן ר' יהושע: חגיגה כב, ב. ושם: "מפני תעניותיו". לעיין בדקדוקי
סופרים³.
ורב הונא: מו"ק כה, א.

(1) בגמרא: "עולה דורון היא". ובפרש"י: "אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש, אלא
אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה להקבלת פנים כאדם שסרח במלך וריצהו ע"י
פרקליטין וכשבא להקביל פניו מביא דורון בידו".
(2) וראה גם ב"הערות ותיקונים בדא"פ": "ברכות יז, א. בשינוי לשון".
(3) בדקדוקי סופרים ליתא גירסא אחרת.
(4) ראה גם לקו"ש חל"ט ע' 183 ואילך.

וכהנה רבות: להעיר⁵: נזיר נב, ב (ובפרש"י): "ר"ש אומר עד ימיו (כלומר כל ימיו) הי' (ר"ע) מטמא, אם משמת חזר בו, איני יודע. תנא הושחרו שיניו מפני תעניותיו" (לפי שדרך גנאי הי' משתעי עלי' דר"ע).⁶ ב"ר פמ"ד, יב: "שלשה דברים מבטלין גזירות רעות כו' ר' מונא אמר אף התענית".

האריז"ל: לעיין בשער תיקון עונות ובמשנת חסידים מס' תשובה⁷.

הכעס קנ"א: .

ע"ג: .

דרבנן כמו תפלה: מכתב לר' יחזקאל פייגין⁸.

ס"א: .

בישעי': נח' ה'.

5) ראה גם "קיצורים והערות לספר התניא" ע' לט.

6) כאן השאיר רבינו ריוח פנוי, כנראה, כדי לחפש ולמצוא עוד דוגמאות.

7) מספר הצומות דלקמן (קנ"א, ע"ג וס"א) הובאו בשער תיקון עונות (בסו"ס שער היחודים) ספ"ו, פ"ט וספ"א. ובמשנת חסידים – בפ"ג מ"ז, פ"ה מ"א ופ"י מ"ב.

8) כנראה הכוונה להמכתב שנדפס ב"רשימות" חוברת קנח – ע"ד מה שכתב בארוכה ב"התמים" (ח"ז ע' פג ואילך, וח"ח ע' סו ואילך), לתרץ שאלת השואל ע"ד הסתירה לכאורה בדברי אדה"ז אם תפלה היא מדאורייתא או מדרבנן (נסמן גם לעיל פנ"ג – ע' שלג).